

Dios yacha runata harkaskamanta

La historia bíblica de Números 21.21 hasta 25.18

© 1996 David C. Cook

Napo Kichwa shimi

Dios yacha runata harkaskamanta

La historia bíblica de Números 21.21 hasta 25.18

La Liga Bíblica del Perú

Las ilustraciones de las páginas 3, 5, 9, 11, 12, 16, 17 y de la
carátula se usan por cortesía de
© David C. Cook Publishing Co., 1996.

Dios yacha runata harkaskamanta
La historia bíblica de Números 21.21 hasta 25.18

© 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Primera edición, 2015
500 ejemplares

Hecho el Depósito Legal
en la Biblioteca Nacional del Perú
No 2015-05841

Impreso por
Industria Grafica COPIAS Y ALGO MAS S.R.L.
Calle Nauta No 210 – Iquitos
wewnderlula@hotmail.com

Publicado por
La Liga Bíblica del Perú
Jr. Huaraz 2030 (CONEP), Pueblo Libre. Lima.

**Ñukanchi Israel ayllukunawa piñariska runakuna yali
tukunakuskamanta**

Números 21.21-25, 31, 33-35

Ñukanchi Israel ayllukuna purisa katiraskapi manara
Amon llaktapi paktasa Amon runakunapa aputa tapunkapa
mantanakurka:

—Ushanchichu kankunapa allpata pasankapa— nisa.

Chay apu mana munasa karikunata muntuchisa
ñukanchi Israel ayllukunawa makarinkapa rinakurka.

© 1996 David C. Cook

Chaypi ñukanchi Israel ayllukuna makarisa alipacha yali-
nakurka. Tukuy allpata amuyasa maykan Israel ayllukuna
chaypi kawsankapa sakirinakurka.

Maykan ayllukunata sakisa purisa katinakurka Basan niska allpama. Chaypi Basan apu suldarukunawa makarin kapa llukshinakurka. Chasnapi Dios Moiesta rimarka:

—Ama chay runakunata manchaychichu. Ñuka kankunata yanapapi yalinata ushankichimi. Amon runakunatashina paykunata yalina kankichi— nisa.

Ñukanchi Israel ayllukuna kasusa wañuchisa yalinakurka. Tukuy chay allpatapas amuyanakurka. Chaypipas maykan ayllukuna kawsankapa sakirinakurka.

**Ñukanchi Israel ayllukunawa piñariska
runakuna yalinayasa yacha runata kayanakuskamanta**

Números 22.1-10, 12-35, 40-41

© 1996 David C. Cook

Ñukanchi Israel ayllukuna riranakuskallapi Moab llak-
tapa urku wayku pampapi karpa^a tampukunata shayachi-
nakurka, Jordan yaku inti llukshina mayapi, Jerico llakta
chimpapura. Balac Moab runakunapa hatun apu karka. Chay
apu yacharka paypa llakta mayapi kawsa Amon runakuna

^a Chay karpakuna wiwa wilmamanta awaska kanakurka.

ñukanchi Israel ayllukunapapi yali tukuskata, Amon runakunapa allpa ñukanchi Israel ayllukunamanta amuyay tukuskatapas. Ñukanchi Israel ayllukuna yapa achka kaskata rikusa apu Balac tukuy Moab runakunaynti yapa mancharinakurka.

Chasnapi Moab runakuna maykankunata Madian apukunama mantanakurka:

—Ñukanchiwa munturinkapa shamuychi— nisa.

Paykunawa munturisa Moab apukuna rimanakurka:

—Israel runakuna tukuy ñukanchipa allpata kichusa amuyanakunka— nisa.

Chasnapi apu Balac shu yacha runata kayachinkapa mantankapa rahurka. Chay yacha runa Balaam shutiyu Petor niska llaktapi kawsa karka, yaku Eufrates mayapi. Balaampama mantana runakunata Balac rimarka:

—Kasna nisa Balaamta kwintakrichi: —Shuk hatun runa bula Egipto llaktamanta llukshimurka. Kuna ñukanchipa allpapi tampuska kanakun. Paykuna yapa ushayu kanakun ñukanchimanta yali. Ñukanchipama shamuy paykunata shinkurankapa. Chasna kan rapi usharinka chay runakunata yalinkapa. Yachanchi kan rimaska paktarinka. Pitapas rimanki —ganas kawsachu— nisa paymi ganas kawsanka. Pitapas shinkuranki, paymi shinkuray tukuska kawsanka.— Chasna nisa Balaamta rimakrichi— apu Balac nirka.

Chasna apu Balac nipi Moabmanta apukuna, Madianmanta apukunapas yacha runa Balaamma kwintankapa rinakurka. Kullkikunatapas apasa rinakurka Balaamma kusa

ñukanchi Israel ayllukunata shinkurachinkapa. Paktasa apu Balac ñiskata Balaamta rimanakurka.

Washa yacha runa Balaam chay apukunata rimarka:

—Kayllapi sakirinkichi. Tutamanta rimaskankichi Dios ñukata rimawaskata.—

Chay tuta Balaam Dioswa tuparisa Dios payta tapurka:

—Pikunata kanakun kanpapi kahu runakuna.

Balaam kutiparka:

—Moabmanta hatun apu mantaskami kanakun. Ñukawa kwintankapa shamunakurka— rimarka.

Chasnapi Dios Balaamta rimarka:

—Ama chay runakunawa rinkichu. Ama Israel runakunata shinkurankichu. Ñuka paykuna ganaslla kawsankapa munani— nisa.

Kayanti tutashitulla hatarisa Balaam chay shamuska apukunama Dios rimaskata kwintakrirka:

—Kuti kankunapa llaktamallata richi. Dios mana munawanchu kankunawa rinkapa— nisa.

Chasna rimapi chay apukuna kuti paykunapa llaktama rinakurka. Paktasa kwintanakurka:

—Balaam mana ñukanchiwa shamunata munarkachu— nisa.

Chasna kapi apu Balac mantarka ashwan hatun apukunata Moabmanta chay yacha runa Balaamma, chaymanta ñupa mantaskamanta yali. Chay mantaska apukuna Balaam kawsaraskama rinakurka.

Chaypi paktasa kwintanakurka:

—Kanta minishtinchi utkalla ñukanchi llaktama rinkapa. Ama yanapanata mitsaychu. Kan Israel runakunata shinkurapi paykunata ñukanchi allpamanta anchuchinkapa ushashunchimi. Ñukanchi hatun apu kan munaska tuputa pagankami. Ghasnallata sakirinki ñukanchirayku yuyaska kamachikama.—

Balaam rimarka:

—Apu Balac paypa hatun wasita kuriwa, kullkimanta rurariskawapas huntakta huntachisa kuwapipas, mana imata ra ushanichu Diospa rimaskata mana kasusa. Sakirichi kay tuta. Rikushu Dios imata rimanata— nisa.

Chay tuta Dios Balaamta kamasa rimarka:

—Chay apukuna munapi kan paykunawa rinkapa, ri. Ranti ñuka kanta rimaškallata ranki.—

Tutamantashitu Balaam hatarirka. Paypa tiyarinata warmi burrupa washapi churasa Moabpa apukunawa rirka. Ranti Dios yapakta Balaamwa piñarirka paykunawa riskarayku. Chasnapi Diospa anhel shayaraska chupi ñampipi pay mana pasankapa. Balaam warmi burrupa washapi tiyarisa rirka. Paypa ishkay yanapakunapas rinakurka. Chaypi chay burru Diospa anhel ñampipi shayaraskata rikurka. Alichariska chaparaska Balaamta sawliwa wanchinkapa. Chay burru ñampimanta llukshisa kishpirka.

Balaam anhelta mana rikusa paypa burruta waktarka
kuti ña mpima rinkapa.

© 1996 David C. Cook

Chasnapi Diospa anhel shayarikirka chay ñampipa
ñañu partima, ishkay uba chakrakuna rumiwa kinchariska
chupipi. Chay anhel shayaraskata rikusa chay burru rumi
kinchata nitisa kishpirka. Balaampa chaki niti tukupi paypa
burruta kuti waktarka.

Chaypi anhel shu mana kishpipa ñañu partima ñuparka. Diospa anhel shayahuskata rikusa chay burru chayllapi siri-rirka.

Chasna rapi Balaam sumakta piñarisa paypa burruta kaspiwa waktarka. Chasna waktapi Dios chay burruta kwintata rarka. Chay burru kwinta tukusa paypa amuta rimarka:

—Imapata kinsa kuti waktawarkanki, ñuka kanta imata rarkani— nisa.

Balaam kutiparka:

—Ñukamanta pukllachiskashina rurawarkanki. Sawlita charima karkani kunashitu kanta wanchima karkani.

Chay burru rimarka:

—Kanpa wiwa kani. Tukuy uras kanta alita pusharkani tukuy partima. Nima uras kanta mana alita raskani kan ñukata kuna raskashina— nisa.

Balaam rimarka:

—Shutiparimanki— nisa.

Chay uraslla Dios Balaamta rikuchirka mana rikuyapa kaskata. Chasnapichay anhelta rikurka. Ñampipi shayarskata rikurka, payta sawliwa wanchinkapa alichariska kaskata. Chaypi Balaam mancharisa ñampipi kunkurirka paypa ñawipampawa allpapi tuparisa.

© 1996 David C. Cook

Chay anhel payta rimarka:

—Imarayku kanpa burruta yankamanta waktarkanki. Ñukami ñampita harkakama karkani. Kan Moabma rinkapa mana munarkanichu. Kanpa burru mana rikuwama karka, kanta wanchima karkani.

Chasna rimapi Balaam nirka:

—Kishpichiway. Mana alita raskani. Kan munapi kunalla kuti wasima risha— nisa.

Ranti Dios kuti sakirka Balaam rinkapa. Balaam Moab llaktapi paktasa Moabpa apu Balac hishtata rasa Balaamta payta kayachinkapa riska apukunaynti achka mikunata kararka. Kayanti apu Balac yacha runa Balaamta shu urkuma pusharka chaymanta Israelkunapa tãmpukunata rikusa shinkurankapa nisa.

**Yacha Balaam ñukanchi Israel ayllukunata
mana shinkuranata ushaskamanta**

Números 23.1-3, 5, 7-11, 13-15, 17-28; 24.1-2, 4, 8-14, 25

Moabpa apu Balac yacha runa Balaamta kayachipi chay
aputa rimarka:

—Runakunata mantay rumikunallawa kanchis parihu
balla altarkunata rurankapa— nisa.

Chayta kasusa chay apu altarkunata rurachirka. Chaypi
wiwakunata wañuchisa rupachinakurka Diosta kushiyachinkapa.

© 1996 David C. Cook

Chaywasha altarkuna parti apu Balacta sakisa yacha runa Balaam shu urku puntama sikarka:

—Dios rimawanchari imata rurana kani— nisa.

Chaypi Dios Balaamta rimarka imata rimana kaskata. Chaywasha apu Balacmallata rirka Dios payta rimaskata rimakrinkapa. Chaypi kantasa rimarka:

—Shinkurankapa kayachiwarkanki. Ranti mana ushachichu rurana Dios mana munaskata. Chay Israel runa bula mana shu runa bulakunashinachu. Diospa rimayta paktachikuna kanakun, ali runakunami— nisa.

Chayta uyasa apu Balac piñarisa rimarka:

—Mana chasna rimankapachu kanta kayachirkani. Hakuychi shu urkukuna partima. Chaymanta paykunata shinkurapankichari— nisa.

Chaypi paktasa kuti kanchis altarkunata rurasa maykan wiwakunata rupachinakurka. Kutu yacha runa Balaam apu Balacta sakisa shu partima rirka Dios payta rimaskata yachankapa. Dios payta rimaskawasha kuti apu Balacmallata Dios rimaskata rimakrirka. Kantasa rimarka:

—Dios mana runashinachu yanka nisa riman. Pay tukuy rimaskata paktachimi. Mana shu ratu shukta chaymanta shukta yuyari kanchu. Dios Israel runakunapa apumi, paykuna chupipi kawsa. Pay mana munanchu paypa runakunawa imata pasankapa. Paykunata sinchi ushaywa Egiptomanta kishpichirka. Tukuy pahuchina, shinkurana chay Israel runakunata nima imata rurana ushankachu. Chay Israel

runakuna mana sampayanakunkachu tukuy paykunawa piñarikunata yalinakama— nisa Balaam rimarka.

Apu Balac piñarisa rimarka:

—Kan paykunata mana shinkuranata ushasapas ama rimaychu —ganas kawsanakuchu— nisa.—

Yacha runa Balaam rimarka:

—Mana ushanichu ruranata Dios mana munaskata.—

Chaypi apu Balac yacha runa Balaamta kuti shu urkukuna tiyaskama pushasa rirasa rimarka:

—Chaypi kan kasuska Dios —alimi— ninkachari Israel runakunata shinkurankapa— nisa.

Paktasa yacha runa Balaam kuti apu Balacta altarkunata rurachirka wiwakunata rupachinkapa —Diosrayku— nisa.

Yacha runa Balaam imasna pay rurankapa Dios munaskata ña yachasa mana kuti anchurirkachu Dios payta rimankapa. Ñukanchi Israel ayllukunata chunlla allpapi tampukunapi tiyaraskata rikurka. Chasnapi Diospa Samay payta yuyayta kupi kantasa rimarka:

—Dios tukuyta ushakparanti rimahuni: —Kankuna, Israel runakunata Dios hatun ushayta rikuchisa Egipto llaktamanta llukshichirka. Kuna tukuy kankunawa piñarikunata yalinkichi. Kankunata alita rurakuna ali kanakunka. Kankunata mana alita rurakuna mana alikunata pasanakunka— nisa.

Chasna kantaskata uyasa apu Balac sinchita piñarisa rimarka:

—Ñukanchiwa piñarikunata shinkurankapa kanta kayachirkani. Kanka kinsa kuti paykuna alita pasanata rimarkanki. Kunalla kanpa wasima ri. Kanta achkata pagankapa rimarkani. Ranti kuna nima imata pagay tukusa rinki— nisa.

Yacha runa Balaam rimarka:

—Tukuy uras kanta rimarkani: —Dios rimaskallata ushani rimanata— nisa. Kunashtulla rishami. Ranti manara risa kanta rimaskanki pasana kanata: —Dios kay rikuchiwasakaka shu uras paktana kan. Israel runakunamanta shu hatun apu tiyanka. Estrellashina punchayachi kaskata rikuhuni. Chay apuka yalinkami kankuna Israel runakunata piña Moab runakunata. Chasnallata pay akllaska runakunawa yalinka tukuy Israel runakunata shuk piñakunatapas— nisa.

Balaam tukuy Dios payta yuyachiskata rimaskawasha paypa kawsaskamallata rirka. Apu Balacpas paypa llaktama rirka.

**Ñukanchi Israel ayllukuna yanka
dioskunata mañaskamanta**

Números 25.1-13, 15-18

Sitim allpapi kasa ñukanchi Israel ayllukuna Moab warmikunawa llutarisa mana ushaypata ruranakurka. Chay warmikuna Israel karikunata paykunapa hishtama kayanakurka. Chaypi ñukanchi Israel ayllukuna Moab runakunawa parihi mikusa yanka dioskunata kushiyachinakurka, chay dioskuna Moab runakuna mañaraskata.

© 1996 David C. Cook

Chasna ñukanchi Israel ayllukuna yanka dios Baal-peor niskata mañakuna tukunakurka. Chasna tukupi Dios yapakta piñarirka. Moiesta rimarka:

—Tukuy kanpa ayllu Israel apukunata hapisa ñuka ñupapi warkusa wañuchi. Ñawipampawa sinchi intima warkuchinki. Ñukata balichisa paykunapa kawsay ñukama kuyana tukuchu —Diosrayku— nisa. Chasna rurasalla ñuka kankunawa piñariskata pasachinkichi— nisa Dios rimarka.

© 1996 David C. Cook

Chay uraslla Moises rikunkapa rirka Israel apukunata kamachisa rimankapa:

—Kankunapa ayllumanta wañuchina kankichi tukuy yanka dios Baal-peor niskata kushiyachiskakunata.—

Chay apukuna kasusa tukuy yanka diosta kushiyachiskakunata wañuchikrinakurka. Chasnapi ñukanchi Israel ayllukuna Dioswa tupana tampuma mayayanakurka. Chay tampu yaykuna

ñupapi Moiseswa parihu wakanakurka. Chasna wakaraskapi shuk Israel runa shu Madian warmita pay kawsana karpa tampu ukuma yaykuchiraskata rikunakurka. Chaypi Aaronpa nitu Finees lansata hapisa rirka. Paypa yaya Eleazar karka. Finees chay Israel runapa tampupi yaykusa ishkayntita pasakta tuksisa wañuchirka. Chasna rapi Diospa kastigu pasarirka. Chasna kasapas chay kastigu pasarinakama ishkay chunka chusku waranka ñukanchi Israel ayllukuna wañunakurka.

Chaypi Dios Moiesta rimarka:

—Finees piñarirka ñuka piñariskashinallata runakuna yanka dioskunata mañaskamanta. Kanpa ayllu Israel runakunawa yapakta piñariskata Finees ruraskawa pasachirkani. Kanpa ayllu Israel runakunata kastigahuskatapas sakisa mana illakta wañuchirkanichu. Finees ñukata llaki kaskata rikuchiwarka. Ñukata mana balichiska runata wañuchisa kankunamanta anchuchiskarayku usharkani kanpa ayllu Israel runakunata huchamanta kishpichinata. Finees chasna ñukata balichiskarayku kushiyani. Kuna urasmanta paywa aylluyaska tukusa kushilla kawsani. Paypas paypa miraykunapas chikapa ñukata sirbi pakrikuna kanakunka.—

Chay huchalichi warmi Madianmanta kapi Dios Moiesta rimarka:

—Madian runakunawa makarinkapa rina kankichi. Paykunata yalina kankichi. Paykuna kanpa ayllu Israel runakunata turkachinakurka Moab runakunapa yanka dios Baal-peor niskata kushiyachinkapa.—